

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek (sprawozdawca)

SSN Ewa Stefańska

w sprawie ze skargi I. F.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...] w sprawie sygn. akt: III AUa [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 25 kwietnia 2019 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. akt: III AUa [...], nastąpiła przewlekłość postępowania,**
- 2. przyznaje skarżącej – I. F. od Skarbu Państwa – Sądowi Apelacyjnego w [...] kwotę pieniężną w wysokości 3 000 (trzy tysiące) złotych,**
- 3. oddala skargę w pozostałym zakresie,**
- 4. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżącej – I. F. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem opłaty od skargi,**
- 5. zasądza od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżącej – I. F. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Skargą z dnia 1 lutego 2019 r. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki I. F. zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w [...] o: stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie z odwołania I. F. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt: III AUa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania (1), zlecenie Sądowi Apelacyjnemu w [...], aby niezwłocznie wyznaczył termin rozprawy przypadający najpóźniej 2 miesiące od chwili zwrotu akt po rozpoznaniu niniejszej skargi (2), przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 5.000 zł (3) oraz zasądzenie od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) zwrotu kosztów niniejszego postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa prawnego profesjonalnego pełnomocnika i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu skargi I. F. wskazała, że akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 17 stycznia 2018 r. i od tej daty Sąd ten nie podjął w sprawie żadnej czynności. W ocenie skarżącej okres bezczynności Sądu trwający ponad 12 miesięcy świadczy o wystąpieniu w sprawie przewlekłości postępowania. Skarżąca podała także, iż sprawa ogólnie toczy się 6 lat, bowiem wpłynęła do Sądu Okręgowego w dniu 4 stycznia 2013 r.

Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] w odpowiedzi na skargę z dnia 4 kwietnia 2019 r. zgłosił swój udział w toczącym się postępowaniu oraz wniósł o oddalenie skargi. W uzasadnieniu podano, iż w sprawie wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 26 czerwca 2019 r., a oczekiwanie strony spowodowane było okolicznościami o charakterze obiektywnym (duży wpływ spraw, trudności kadrowe, znaczne obciążenie pracą). Dodatkowo przedmiotowa sprawa nie należy do kategorii pilnych, natomiast wpływające do Sądu Apelacyjnego w [...] sprawy stosownie do obowiązujących przepisów rozpoznawane są zgodnie kolejnością ich wpływu. W powyższych okolicznościach w ocenie Skarbu Państwa brak jest podstaw do stwierdzenia przewlekłości w niniejszym postępowaniu, a w konsekwencji do zasądzenia żądanej sumy pieniężnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga I. F. zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75, dalej: u.s.n.p.s.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Zgodnie z art. 2 ust. 2 u.s.n.p.s. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia

12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005 nr 23, poz. 384; z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 120; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121; z dnia 18 maja 2016 r., III SPP 53/16, LEX nr 2056884, z dnia 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16, z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18).

Z analizy akt sprawy wynika, iż wraz z apelacją wpłynęły one do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 17 stycznia 2018 r., natomiast zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału z dnia 31 stycznia 2019 r. sprawie przydzielono sędziego referenta oraz wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 26 czerwca 2019 r.

Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że rozprawa apelacyjna została wyznaczona przez Sąd Apelacyjny dopiero po upływie 12 miesięcy i 14 dni od wpływu akt wraz z apelacją do tego Sądu. Nie ulega zatem wątpliwości w świetle przytoczonego wyżej utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, iż czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej w analizowanej sprawie został przekroczony w związku z czym uzasadniona jest podstawa do stwierdzenia przewlekłości.

Odnosząc się do stanowiska Skarbu Państwa zaznaczyć należy, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe, jak i inne kłopoty organizacyjne powołane w odpowiedzi na skargę pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę, wynikającej z niewyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121). Duża ilość wpływających spraw w odniesieniu do obsady kadrowej może co najwyżej prowadzić do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej, w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej sądów (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 120). Sąd Apelacyjny jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa ponosi zatem formalną odpowiedzialność za niewłaściwe wywiązywanie się przez Państwo z powyższego obowiązku.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. III AUa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącej o zasądzenie na jej rzecz kwoty 5.000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu I. F. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] kwoty pieniężnej w wysokości 3.000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, że zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.n.p.s., minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państw na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się od wniesienia w dniu 4 stycznia 2013 r. odwołania skarżącej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 października 2012 r., to za każde z sześciu zakończonych lat postępowania na rzecz skarżącej należało zasądzić łączną kwotę 3.000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej. Brak było przy tym podstaw, aby uwzględnić w całości wniosek skarżącej o zasądzenie na jej rzecz kwoty 5.000 zł, albowiem nie wykazała ona zasadności tak sformułowanego *petitum*, poprzestając na lakonicznym stwierdzeniu, iż sprawa tocząca się przed Sądem Apelacyjnym w [...] ma dla niej duże znaczenie. W tym też zakresie skarga powódki podlegała oddaleniu.

Skarga podlegała również oddaleniu w zakresie w jakim I. F. domagała się zlecenia Sądowi Apelacyjnemu w [...], aby niezwłocznie wyznaczył termin rozprawy przypadający najpóźniej 2 miesiące od chwili zwrotu akt po rozpoznaniu niniejszej skargi. Sąd Najwyższy zważył, iż przed wniesieniem skargi Sąd Apelacyjny w [...] wyznaczył już termin rozprawy apelacyjnej, dlatego też wspomniany wniosek skarżącej okazał się być bezzasadny i podległ oddaleniu.

O kosztach postępowania skargowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł) i zwrocie opłaty od skargi (200 zł), orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w związku z art. 8 ust. 2 u.s.n.p.s. oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.) oraz art. 17 ust. 3 u.s.n.p.s. W aktach sprawy brak jest

dowodu uiszczenia przez skarżącą lub jej pełnomocnika opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa, uzasadniającego zwrot poniesionego przez skarżącą ww. kosztu postępowania skargowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.